

Asia: VN/10831/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rikoslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Väliotsikot

Yleiset huomiot mietinnöstä ja siihen sisältyvistä ehdotuksista sekä ympäristörikosdirektiivin velvoitteiden täytäntöönpanosta

Suomen luonnonsuojeluliiton mielestä säännös on hyvä ja tärkeä. Esitys laajentaa rangaistavien aiheiden määrää ja rangaistuksia. Tämä on tarpeellista suurien ympäristöongelmien - luontokato, ilmastokriisi ja ympäristön pilaantuminen - jatkuessa myös rikollisen toiminnan takia.

Ympäristörikollisuus vaarantaa luonnon itseisarvojen lisäksi luonnon ekosysteemipalvelujen kautta ihmisten hyvinvointia. Lisäksi isot ympäristörikokset ovat usein talousrikoksia. Tämä tulee ottaa huomioon rangaistusten tasoa säädettäessä.

Huomattakoon, että rangaistavuudella on ennaltaehkäisevää vaikutusta, Näin varsinkin jos rangaistus olisi riittävän suuri. Siksi olisi tärkeää asettaa nykyistä suurempia yhteisösakkoja.

Säännös toteuttaa EU-direktiiviä. Kotimaisesti tulisi kuitenkin asettaa direktiivin vähimmäistasoa tiukempia säännöksiä.

Huomiot syyteoikeuden vanhentumista koskevista ehdotuksista (rikoslain 8 luvun 1 §:n 4 momentti)

Syyteoikeuden pitkä aika on joskus tarpeen, koska kaikki rikokset eivät tule heti ilmi ja niiden tutkiminen voi kestää kauan. Siksi esimerkiksi jäterikoksen 10 vuotta on paikallaan.

Huomiot rikoslain 9 luvun 5 §:ään ehdotettavista, yhteisösakon asteikkoa koskevista muutosehdotuksista sekä ehdotuksista pakoterikoksia koskevan yhteisösakon asteikon osalta (rikoslain 46 luvun 13 §)

Yhteisösakon korotusesitys on kannatettava. Sen määrän on oltava riittävä ennaltaehkäisevän pelotteen aikaansaamiseksi. Esitetty 40 miljoonan euron katto on varsinkin monikansallisille suuryrityksille riittämätön, ja sen voisi kaksinkertaistaa.

Huomiot törkeän rikoksen ilmoittamatta jättämistä ja terroristisessa tarkoituksessa tehtyjä rikoksia koskeviin pykäliin ehdotettavista muutoksista (rikoslain 15 luvun 10 § ja 34 a luvun 1 §) sekä niihin liittyvistä muutosehdotuksista (rikoslain 1 luvun 7 § ja 34 a luvun 15 §)

Esitys on kannatettava.

Huomiot ympäristön turmelemista koskevaan pykälään (rikoslain 48 luvun 1 §) ehdotettavista muutoksista

- a) 1 momentti
- b) 2 momentti
- c) 3 momentti
- d) ehdotettava uusi 4 momentti

Uudet kohdat ovat tarpeen.

Huomiot ympäristörikkomusta ja tuottamuksellista ympäristön turmelemista koskeviin pykäliin (rikoslain 48 luvun 3 ja 4 §) ehdotettavista muutoksista

Esitykset ovat hyviä täydennyksiä nykyisiin säännöksiin.

Huomiot ehdotettavista uusista jäterikosta ja törkeää jäterikosta koskevista rangaistussäännöksistä (rikoslain 48 luvun uudet 4 a ja 4 b §:t)

Lisäykset ovat kannatettavia.

Huomiot ehdotettavista uusista ilmakehän heikentämistä ja törkeää ilmakehän heikentämistä koskevista rangaistussäännöksistä (rikoslain 48 luvun uudet 4 c ja 4 d §:t)

Kannatettavia lisäyksiä.

Huomiot ehdotettavista uusista ympäristöä vaarantavan tuotteen markkinoillesaattamisrikosta ja törkeää ympäristöä vaarantavan tuotteen markkinoillesaattamisrikosta koskevista rangaistussäännöksistä (rikoslain 48 luvun uudet 4 e ja 4 f §:t)

Tämä on hyvä lisäys.

Huomiot ehdotettavasta uudesta vieraslajirikosta koskevasta rangaistussäännöksestä (rikoslain 48 luvun uusi 4 g §)

Pykälä on tarpeen. Tässä on parempi puhua "levittämisestä", koska se voi tapahtua monella tavalla.

Huomiot luonnonsuojelurikosta koskevaan pykälään (rikoslain 48 luvun 5 §) ehdotettavista muutoksista

Kohdassa 4) Natura 2000 -alueilla luontodirektiivin lajien lisäksi häirintäkiellon pitää kattaa myös lintudirektiivin lajit. Kynnys olisi tarpeen alentaa lajin suotuisan suojelutason säilyttämiseen ja saavuttamiseen (merkittävästi-sana pois).

Huomiot ehdotettavasta uudesta ympäristön tuhoamista koskevasta rangaistussäännöksestä (rikoslain 48 luvun uusi 5 b §)

Kohdassa 1) soveltamisalaan tulee ottaa kaikki luonnonsuojelulain luonnonsuojelualueet ja Natura 2000 -alueet.

Kynnys on korkea, kun siltä edellytetään "laajalle levinnyttä ja huomattavaa vahinkoa, joka on peruuttamaton tai pitkäkestoinen". Yhdenkin kriteerin ylittyminen pitäisi riittää: "laajalle levinnyttä, huomattavaa, peruuttamatonta tai pitkäkestoista vahinkoa".

Ympäristön tuhoaminen tulee ottaa mukaan yksinäänkin itsenäisenä rikoksena eli riippumatta täyttääkö teko jonkin muun rikoksen tunnusmerkin tai muun säännöksen rikkomisen. Törkeä huolimattomuus on syytä ottaa mukaan.

Huomiot ulkomaiselta alukselta talousvyöhykkeellä tehtyä ympäristörikosta koskevaan pykälään ehdotettavista muutoksista (rikoslain 48 luvun 10 §)

OK.

Huomiot rikoslain 48 ja 48 a lukuun ehdotettavista uusista soveltamisalasäännöksistä, jotka koskevat tietyissä tilanteissa luvan nojalla toimimisen rinnastamista ilman lupaa toimimiseen (rikoslain 48 luvun 7 a § ja 48 a luvun 4 b §)

Lisäys on hyvä ja tarpeellinen.

Huomiot ehdotettavista uusista metsäkatorikosta ja törkeää metsäkatorikosta koskevista rangaistussäännöksistä (rikoslain 48 a luvun uudet 3 c ja 3 d §:t) sekä oikeushenkilön rangaistusvastuuta koskevaan rikoslain 48 a luvun 6 a §:ään ehdotettavista muutoksista

Parasta olisi, että rikkomuksista voisi tulla rikosseuraamuksia. Yhteisösakkojen tulisi olla riittäviä, jotta ne otettaisiin vakavasti.

Esitettyjä metsäkatolain 20 §:n ja 23 §:n kohtien poistoja ei kannata tehdä.

Huomiot pakkokeinolakiin ja poliisilakiin ehdotettavista muutoksista

-

Huomiot kansalaisuuslakiin, rajavartiolaitoslakiin ja Puolustusvoimien virka-avusta poliisille annettuun lakiin ehdotettavista muutoksista

-

Huomiot hankintalakiin ja erityisalojen hankintalakiin ehdotettavista muutoksista

-

Huomiot rikosrekisterilakiin ehdotettavista muutoksista

-

Huomiot merenkulun ympäristönsuojelulakiin ehdotettavista muutoksista

-

Huomiot luonnonsuojelulakiin ehdotettavista muutoksista

Natura-alueet on syytä saada voimaan ilman YM:n asetustakin, kun komissio on ne hyväksynyt.

Huomiot Suomen talousvyöhykkeestä annettuun lakiin ehdotettavista muutoksista

-

Huomiot vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annettuun lakiin ehdot

-

Huomiot EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista annettuun lakiin ehdotettavista muutoksista

-

Huomiot muista ehdotettavista lainsäädäntömuutoksista

-

Huomiot ympäristörikosdirektiivin säännöksistä, joiden ei mietinnössä katsota edellyttävän lainsäädäntömuutoksia

-

Huomiot ehdotusten pääasiallisten vaikutusten tarkastelusta

-

Huomiot muita toteuttamisvaihtoehtoja koskevasta arvioinnista

-

Huomiot suhdetta perustuslakiin ja säätämisympäristystä koskevasta jaksosta

-

Muut huomiot

Suomalaisten yritysten ulkomailla tekemät ympäristörikokset olisi syytä saada rangaistavaksi myös Suomessa. Tämä on tärkeää, koska EU:n ulkopuolisissa maissa ei aina ole vastaavaa ympäristörikoslainsäädäntöä.

EU:n kalastuspolitiikan mukaisten säännösten rikkominen pitäisi voida tehdä rangaistavaksi myös rikoslain kalastusrikoksina.

Lopuksi Luonnonsuojeluliitto korostaa riittävien valvonnan voimavarojen tärkeyttä. Suomeen olisi aika perustaa ympäristörikoksiin keskittynyt poliisiyksikkö. Myös ympäristöasioihin perehtyneitä syyttäjiä pitää lisätä.

SUOMEN LUONNONSUOJELULIITTO RY

Toimeksi saaneena

Tapani Veistola
toiminnanjohtaja

Veistola Tapani
SLL